

ЛЕВЧЕНКО Ю.Г.,
ЧИКАЛЕНКО Н.В.

Ресурсне забезпечення ефективної діяльності підприємства

Предмет дослідження – сукупність кількісних та якісних показників визначення ефективної діяльності підприємства за рахунок ресурсного забезпечення.

Метою написання **статті** є дослідження поняття ефективного ресурсного забезпечення підприємства в складних сучасних умовах та можливі шляхи побудови надійного механізму управління ресурсним забезпеченням.

Методологія проведення роботи – методи аналізу; порівняння та узагальнення.

Результати роботи – обґрунтовано необхідність та позитивні сторони ефективного забезпечення підприємства необхідними для його якісного функціонування ресурсами.

Проаналізовано сутність та значення поняття «ресурсне забезпечення» в економічній науці та його видозміни в сучасних умовах функціонування.

Досліджено декілька окремих груп ресурсів, які можуть бути головними важелями забезпечення ефективного розвитку підприємства.

Обґрунтовано ефективне використання різних видів ресурсів на підприємстві. Оцінено рівень використання ресурсів сьогодні.

Висновки – узагальнено важливість успішного управління ресурсним забезпеченням та можливість реалізувати інвестиційні проекти підприємств різних організаційно-правових форм, важливість опрацювання інформації для прийняття управлінських рішень для запобігання кризових явищ.

Ключові слова: ресурси, забезпечення, ефективна діяльність, розвиток підприємства.

ЛЕВЧЕНКО Ю.Г.,
ЧИКАЛЕНКО Н.В.

Ресурсное обеспечение эффективной деятельности предприятия

Предмет исследования – совокупность количественных и качественных показателей определения эффективной деятельности предприятия за счет ресурсного обеспечения.

Целью написания **статьи** является исследование понятия эффективного ресурсного обеспечения предприятия в сложных современных условиях и возможные пути построения механизма управления ресурсным обеспечением.

Методология проведения работы – методы анализа; сравнения и обобщения.

Результаты работы – обоснована необходимость и положительные стороны эффективного обеспечения предприятия необходимыми для его качественного функционирования ресурсами.

Проанализированы сущность и значение понятия «ресурсное обеспечение» в экономической науке и его видоизменения в современных условиях функционирования.

Исследовано несколько отдельных групп ресурсов, которые могут быть главными рычагами обеспечения эффективного развития предприятия.

Обоснованно эффективное использование различных видов ресурсов на предприятии. Оценен уровень использования ресурсов сегодня.

Выводы – обобщено важность успешного управления ресурсным обеспечением и возможность реализовать инвестиционные проекты предприятий разных организационно-правовых форм, важность обработки информации для принятия управленческих решений во избежание кризисных явлений.

Ключевые слова: ресурсы, обеспечение, эффективная деятельность, развитие предприятия.

LEVCHENKO J.H.,
CHYKALENKO N.V.

Enterprise resource support

Subject of research – a combination of quantitative and qualitative indicators for determining the effective activity of an enterprise due to resource support.

The purpose of the article is to study the concept of effective resource support of an enterprise in difficult modern conditions and possible ways to build a resource management mechanism.

Methodology of work – analysis methods; comparisons and generalizations.

The results of the work – the necessity and positive aspects of effective provision of the enterprise with the necessary resources for its high-quality functioning are substantiated.

The essence and meaning of the concept of «resource support» in economic science and its modification in modern functioning conditions are analyzed.

Several separate groups of resources have been investigated, which can be the main levers for ensuring the effective development of the enterprise.

Reasonably effective use of various types of resources in the enterprise. Estimated resource utilization today.

Conclusions – summarized the importance of successful management of resource support and the ability to implement investment projects of enterprises of various organizational and legal forms, the importance of information processing for managerial decision-making in order to avoid crisis phenomena.

Key words: resources, provision, effective activity, enterprise development.

Постановка проблеми. В сучасних умовах функціонування підприємства прагнуть до укріплення своїх конкурентних позицій на ринку та забезпечення ефективного функціонування своєї діяльності. В умовах швидкого розвитку зовнішнього середовища перед сучасними підприємствами постають принципово нові завдання та цілі, які можуть стосуватися як і суто виробничого процесу так і всієї організації в цілому. Через призму сучасних реалій підприємцям доводиться шукати нові ходи та шляхи підвищення ефективності функціонування підприємства. Одним з основних факторів, який може впливати на прибутковість, ліквідність, платоспроможність, конкурентоздатність підприємства виступає саме ефективне ресурсне забезпечення та правильний механізм управління ним. І саме за рахунок створення надійного механізму ресурсного забезпечення можна реалізувати поставлені цілі, враховуючи потреби, які виникають. Саме через це дана тема є актуальною. Оскільки, на відміну від потреб, ресурси є обмеженими та порівняно дорогими

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема ресурсного забезпечення діяльності підприємства досліджувало багато науковців, зокрема О.Кремінь [1], А.Чорна [2], Т.Безверхнюк

[3], К.Кузнєцова [4], В.Мартиненко [5], О.Ємельянов [8], Л.Окорокова [10] та ін. Незважаючи на велику кількість досліджень теоретичні аспекти ресурсного забезпечення діяльності підприємства є дискусійними і потребують подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження поняття ефективного ресурсного забезпечення підприємства в складних сучасних умовах та можливі шляхи побудови надійного механізму управління ресурсним забезпеченням для підвищення ефективності функціонування підприємства в цілому.

Виклад основного матеріалу. Для того, аби підприємство могло вийти на планові показники діяльності, враховується цілий ряд факторів, зовнішніх та внутрішніх, та використовуються всі наявні резерви та ресурси. Таких ресурсів підприємство має багато, при цьому на першочерговому етапі для виробництва певного товару, або надання конкретної послуги, виокремлюються ті ресурси, які будуть необхідними та стануть факторами виробництва. Відповідно до поставлених цілей для підприємства мати в наявності достатню кількість ресурсів означає, отримувати необхідні можливості та умови для подальшого розвитку та отримання запланованих результатів від своєї діяльності.

На даний момент немає єдиного тлумачення поняття «ресурси», при цьому в загальній економічній практиці прийнято вважати, що ресурсами є сукупність факторів, які безпосередньо чи опосередковано беруть участь у процесі виробництва або надання послуг. На думку Л. Г. Окорокової [10], ресурси – сукупність засобів та предметів праці, джерел та запасів, які на даний момент можуть перебувати у власності певного підприємства та готові до використання у процесі виробничої діяльності, або ж для використання для досягнення поставлених цілей. Певна група вчених, у тому числі М. А. Комаров, Є. Румянцева, А. Яковенко, у своїх роботах також акцентують увагу, що до вище переліченої групи ресурсів обов'язково має бути додано ще один вид ресурсів – інформаційний, який в сучасних реаліях, посідає одну з домінуючих позицій. Дерев'яно Ю.М. зазначає, що під категорією «ресурс» слід розуміти будь-яку субстанцію, що здатна завдяки своєму енерго-інформаційному потенціалу задовольняти потреби людства (у тому числі будь-яких відкритих стаціонарних систем). А от С. А. Бороненкова класифікує їх традиційним чином: засоби праці; предмети праці; трудові ресурси; фінансові ресурси. У своїх працях вона розглядає ресурси саме як елемент об'єкта управління. На нашу думку під поняттям «ресурси» буде розумітися сукупність засобів у нематеріальній, грошовій та матеріальній формах, які використовуються для досягнення поставлених цілей діяльності підприємства та для забезпечення економічного та соціального ефекту від цієї діяльності.

В загальному розумінні поняття «ресурсне забезпечення підприємства» трактується як потенційна здатність підприємства забезпечити себе максимально можливою та необхідною кількістю ресурсів для досягнення поставленої перед компанією мети, обмеженої визначеним часовим проміжком. Обов'язково потрібно враховувати думки вчених різних періодів історії для виведення загального поняття «ресурсне забезпечення».

Оскільки процес формування ресурсного забезпечення ефективної діяльності підприємства – це складна економічна система, з притаманними тільки їй особливостями, його необхідно розглядати детальніше, враховуючи набутий економічний досвід та сучасний стан економіки. Багато вчених сходяться на думці, що ресурсозабезпечення може розглядатися в двох основних напрямках дослідження:

– «результативний» – означає здебільшого здатність підприємства максимально ефективно використовувати наявні ресурси, їх переробляти для задоволення суспільних потреб, тобто за основу береться торгівельний оборот, який може зробити підприємство за певний проміжок часу при даній кількості, якості та співвідношення ресурсів.

– «ресурсний» – розглядає ресурсне забезпечення як сукупність ресурсів господарської ланки; оцінювання ресурсного забезпечення зводиться до визначення вартості доступних ресурсів, а рівень використання ресурсного забезпечення визначається відношенням отриманого результату до обсягу застосованих ресурсів.

В умовах швидких змін в сучасному світі ефективність ресурсного забезпечення підприєм-

Трактування поняття «ресурсне забезпечення» окремими авторами

Автор	Ресурсне забезпечення – це
О. Кремінь	сукупність певних видів ресурсів (матеріальних, технологічних, трудових, фінансових, інформаційних, інтелектуальних) і джерел їх формування, що беруть безпосередню участь у процесах розвитку підприємства або можуть бути мобілізовані з метою забезпечення широкомасштабного використання його потенційних можливостей та переходу до якісно нового стану
А. Чорна	процес пошуку, залучення та використання різних видів ресурсів; складна система, яка включає в себе сукупність послідовних, взаємопов'язаних етапів, систематизованих до цих завдань, методик, методів, моделей, які дають можливість обґрунтувати, вибрати спосіб ресурсного забезпечення та оцінити ефективність обраного способу
Т. Безверхнюк	система державних заходів, спрямованих на створення матеріальних, правових, інституційних умов перетворення елементів ресурсного простору в засоби досягнення цілей
К. Кузнецова	це можливість підприємства забезпечити свою діяльність необхідною кількістю та набором ресурсів для досягнення позитивного економічного ефекту в певний момент часу

Джерело: складено автором на основі: [1–4]

ства може залежати від різних факторів. Основною особливістю можна без заперечень вважати саме економічно вигідне раціональне використання ресурсів, швидке оновлення обладнання, впровадження нових розробок та передових технологій у виробничу діяльність. Другою, при цьому не менш важливою, особливістю можна вважати правильне структурне співвідношення ресурсів, необхідних для розвитку підприємства, та обов'язково пов'язаних з інноваційною діяльністю даного суб'єкта господарювання.

Однією з необхідних умов для максимально ефективного розвитку є наявність ресурсів, які задіяні в процесі діяльності підприємства. Ресурси є фактором внутрішніх резервів, ефективне використання яких дає змогу забезпечувати як потреби суспільства загалом, так і потреби підприємства зокрема.

Кожен ресурс, який задіюється на підприємстві для виробництва певного товару, або послуги, виконує певну роль для досягнення поставлених підприємством цілей. Враховуючи це було розроблено цілу низку показників, які можуть дослідити ефективне використання ресурсів не тільки в цілому по підприємству, а й конкретно ефективне використання окремо взятого ресурсу, які використовуються для досягнення локальної цілі організації.

Дослідивши публікації дослідників у сфері ресурсного забезпечення можна виділити декілька окремих груп ресурсів, які можуть бути головними важелями забезпечення ефективного розвитку підприємства:

- матеріальні ресурси (основні засоби та частка обігових фондів, а саме малоцінні та швидкозношувані предмети, пакувальні матеріали, паливо, електроенергія);
- нематеріальні ресурси (об'єкти інтелектуальної власності тощо);
- трудові ресурси (управлінський, трудовий чи кадровий персонал зайнятий на підприємстві за основною чи допоміжною діяльністю);
- інтелектуальні ресурси (вміння, знання та навички для створення цінностей тощо);
- фінансові ресурси (кошти та грошові надходження для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат та стимулювання працівників);
- енергетичні ресурси (первинні та вторинні джерела енергії, результатом використання яких є відрахування у бюджет);
- техніко-технологічні ресурси (сукупність спеціалізованих знарядь, предметів та способів

праці, за допомогою яких виробляються певні види однорідної продукції або надаються послуги, що задовольняють однорідні потреби);

- інформаційні ресурси (сукупність технологічних елементів, які реалізують функції збирання, збереження, оброблення, передавання й доведення до користувачів інформації в організаційно-управлінських системах з використанням вибраного комплексу технічних засобів та наявності, крім рутинних операцій, елемента творчого характеру, тобто людського фактора, який не підлягає регламентації та формалізації).

Ефективність використання матеріально-технічних ресурсів можна визначити через показники матеріаломісткості, глибини переробки сировини, частки відходів.

Ефективність використання трудових ресурсів здійснюється за допомогою показників продуктивності праці, прибутку на одного працівника, частки приросту товарообігу за рахунок збільшення продуктивності праці.

Показниками ефективності використання фінансових ресурсів можуть слугувати прибуток, рентабельність, частка власного капіталу, ліквідність, платоспроможність.

Ефективність використання техніко-ресурсів можна розрахувати за допомогою показників фондоозброєності, фондівіддачі, рівня завантаження виробничих потужностей, капіталоємності, капіталовіддачі.

Ефективність використання енергетичних ресурсів потребує визначення показників енергоємності, енергооснащеності, рівня втрат. Визначити ефективність використання інноваційних ресурсів можна за допомогою показників питомої ваги нових продуктів в асортименті організації, кількості зареєстрованих патентів середнього терміну дії патентів організації, кількості раціоналізаторських пропозицій на одного працівника.

Для визначення ефективності використання інформаційних ресурсів можна скористатись такими показниками як рівень інформаційної підтримки діяльності організації, рівень інформаційного оновлення, рівень доступу працівників до інформації, що безпосередньо стосується їх діяльності [5–9].

Безумовно оцінювання рівня використання ресурсів є одним з найважливіших факторів, який впливає на ефективний розвиток підприємства. Тому на даному етапі важливо правильно оцінити ступінь залучення ресурсів в господарський обіг,

ступінь використання активної частини потенціалу та ефективність вкладених ресурсів у формування та розвиток ресурсного потенціалу.

Першочергово поняття оцінки ресурсного забезпечення слід розуміти, як визначення тої кількості ресурсів, якими володіє і розпоряджається організація, та економічного результату їх ефективного використання в натуральному та вартісному вираженні.

Також не потрібно забувати про те, що кількість, якість, технічні характеристики ресурсів, їх вартість, будуть залежати і від галузі, для якої вони залучаються. Тому оцінювати ефективно ресурсне забезпечення потрібно з врахуванням індивідуальних особливостей: залежно від галузевої належності, характеру виробництва, місцезнаходження. Потрібно аналізувати систему прийняття рішень щодо ресурсного забезпечення та особливо доцільність цих рішень, розробку та виконання ресурсних стратегій, оптимальне співвідношення ресурсів для досягнення певних цілей розвитку підприємства.

Висновки

Отже, всі складові ресурсного забезпечення взаємодіють між собою, і формують ту «основу», за допомогою якої проходить процес створення певного виду продукції. Успішне управління ресурсним забезпеченням підприємства і цими складовими зокрема дозволяє впровадити сучасні технології виробництва, реалізувати інвестиційні проекти підприємств різних організаційно-правових форм, розробити нові математичні моделі оцінювання ресурсного забезпечення підприємств, сформулювати та опрацювати інформацію для прийняття управлінських рішень для запобігання кризових явищ.

Список використаних джерел

1. Кремін О.М. Ресурсне та організаційне забезпечення ефективного розвитку підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами» / О.М. Кремін. – К., 2009. – 21 с.
2. Чорна А. Структура ресурсного забезпечення економічної безпеки підприємства / А. Чорна // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009 р. – № 4. – Т. 1. – С. 93.
3. Безверхнюк Т. Принципи ресурсного забезпечення регіонального управління [Електронний ресурс] // Т. Безверхнюк. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_1/Bezverhruk.pdf

[gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_1/Bezverhruk.pdf](http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_1/Bezverhruk.pdf)

4. Кузнецова К.О. Ресурсне забезпечення потенціалу конкурентоспроможності енергогенеруючих підприємств: дисерт. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / К.О. Кузнецова. – К., 2016. – 17 с

5. Мартиненко В. Стратегія життєздатності підприємств промисловості: Навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006 – 328 с.

6. Ревенко Н.Г. Управління ресурсами промислових підприємств в умовах перехідного періоду: Монографія / Н.Г. Ревенко. – К.: Ред. «Бюл. Вищ. Атестац. Коміс. України», 2000. – 256 с.

7. Новицький В.Є. Економічні ресурси цивілізованого розвитку: навч. посіб. / В.Є. Новицький – К.: НАУ, 2004. – 286 с.

8. Ємельянов О. Ефективність використання виробничих ресурсів підприємства та їх вплив на експлуатаційні витрати / О. Ємельянов, О. Курило // Схід. – 2009. – № 8 (99). – С. 63–66.

9. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємств : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопшин–Рашкевич; за заг. ред. Й. М. Петровича. – Львів : 2014. – 408 с.

10. Окорочова Л. Г. Ресурсний потенціал підприємств / Л. Г. Окорочова. – СПб.: С–ПбГТУ, 2001. – 293 с

References

1. Kremyn O.M. Resursne ta organizatsiine zabezpechennia efektyvnoho rozvytku pidpnyiemctv : avtopef. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 – «Ekonomika ta uppavlinnia pidpnyiemctvam» / O.M. Kremyn. – K., 2009. – 21 s.
2. Chopna A. Struktura resursnoho zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpnyiemctva/ A. Chopna// Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho univertsytetu. – 2009 p. – № 4. – T. 1. – С. 93.
3. Bezvepkhniuk T. Ppyntsyu resursnoho zabezpechennia pehionalnoho uppavlinnia [Elektpnyy resurs] // T. Bezvepkhniuk. – Pezhym doctupu: http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Apdu_o/2009_1/R_1/Bezverhruk.pdf
4. Kuznietsova K.O. Resursne zabezpechennia potentsialu konkurentospromozhnosti enepohenepeuiuchykh pidpnyiemctv: dysept. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 – «Ekonomika ta uppavlinnia pidpnyiemctvam» (za vydamy ekonomichnoi diialnosti) / K.O. Kuznietsova. – K., 2016. – 17 s

5. Maptynenko V. Стратегія життєздатності підприємств промисловості: навч. посіб. – К.: Тsentр navchalnoi literatury, 2006 – 328 с.

6. Pevenko N.H. Upravlinnia resursamy promysovykh pidpryiemctv v umovakh pepekhidnoho periodu: Monohpafiia / N.H. Pevenko. – K.: Ped. «Biul. Vyshch. Atectats. Komic. Ukrainy», 2000. – 256 с.

7. Novytskyi V.Ye. Ekonomichni resursy tsyvilizovanoho rozvytku: navch. posib. / V.Ye. Novytskyi – K.: NAU, 2004. – 286 с.

8. Yemelianov O. Efektyvnict vykopystannia vypobnychkh resursiv pidpryiemctva ta yikh vplyv na ekspluatatsiini vytpaty / O. Yemelianov, O. Kupylo // Skhid. – 2009. – № 8 (99). – С. 63–66.

9. Petpovych Y. M. Ekonomika i financy pidpryiemctv : pidruchnyk / Y. M. Petpovych, L. M. Ppokopyshyn–Pashkevych; za zah. ped. Y. M. Petpovycha. – Lviv : 2014. – 408 с.

10. Okopokova L. G. Resursnyy potentsial ppedpyiaty / L. G. Okopokova. – SPb.: S–PbGTU, 2001. – 293 с.

Дані про авторів

Левченко Юлія Григорівна,

к.э.н., доцент, Національного університету харчових технологій

e-mail: juliyalevchenko.kiev@gmail.com

Чикаленко Наталія Володимирівна,

студентка Національного університету харчових технологій

e-mail: chykalenkon@gmail.com

Данные об авторах

Левченко Юлия Григорьевна,

к.э.н., доцент, Национального университета пищевых технологий

e-mail: juliyalevchenko.kiev@gmail.com

Чикаленко Наталья Владимировна,

студентка Национального университета харчових технологій

e-mail: chykalenkon@gmail.com

Data about authors

Julia Levchenko,

Ph.D., associate professor, National University of Food Technologies

e-mail: juliyalevchenko.kiev@gmail.com

Natalia Chykalenko,

student, National University of Food Technology

e-mail: chykalenkon@gmail.com

УДК 658 +69.003

РИЖАКОВ Д.А., ШПАКОВА Г.В.,
ХОМЕНКО О.М., МАКСИМ'ЮК Ю.С.

Сучасна технологія економічної діагностики в системі процесно-структурованого менеджменту будівельних організацій

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних підходів та концептуальних положень формування інноваційних технологій економічної діагностики в управлінській діяльності будівельних підприємств в умовах динамічного бізнес-середовища.

Метою дослідження є розробка методологічного підходу економічної діагностики до визначення стану рівноваги підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища.

Методи дослідження. Теоретико-методологічним фундаментом визначено наукові теорії економічної діагностики, теорії управління складними системами, синергетики, теорії циклічного та генетичного розвитку процесів та систем підприємства.

Результати роботи. Запропонований багатовекторний підхід оцінювання, що дозволить модернізувати уявлення про зміст та сутність економічної діагностики операційної системи інвестиційно-будівельного проекту як мобільного підприємства, запропонувавши нові підсистеми бізнес-індикації процесно-структурованого менеджменту (Activity-Based Management), що передбачає поєднання існуючих підходів до створення системи менеджменту, побудованими на основі управління результативністю (Performance Management), управління за цілями (Management By Objectives), управління за відхиленнями (Management By Exception)

Галузь застосування результатів. Економічна діагностика менеджмент, проектний аналіз, управління підприємством.